

Поліщук Тетяна

канд. с-г. наук, доцент

Вінницький національний аграрний університет

Вінниця, Україна

ФЕНОТИПОВА МІНЛИВІСТЬ ПОВЕДІНКОВИХ РЕАКЦІЙ КОРІВ ЗАЛЕЖНО ВІД РІВНЯ ПРОДУКТИВНОСТІ

Дослідження поведінкової реакції дає змогу встановити наявність негативного впливу на тварину, розробити і впровадити вивчені параметри етологічних показників. Це дає можливість корегування технології утримання корів, покращити реалізацію генетичного потенціалу, підвищити рівень продуктивності, збільшити виробництво продукції. Також оцінка етологічних показників надає можливість пересвідчитись, наскільки враховані біологічні особливості, потреби тварин в поживних речовинах, наявності стресових ситуацій, оцінити ступінь адаптації їх до навколишнього середовища і промислових умов годівлі, які безпосередньо впливають на молочну продуктивність.

Між тривалістю споживання і пережовування кормів та добовим надоем існує позитивний зв'язок, що вказує на необхідність створення комфортних умов для годівлі та відпочинку корів [1]. За умілого застосування етологічних прийомів у тваринництві можна збільшити продуктивність великої рогатої худоби приблизно на 20% [2].

О. Гайдаєнко і С. Євтушенко [3] стверджують, що в умовах безприв'язного утримання збільшення тривалості споживання корму позитивно впливатиме на вміст молочного жиру ($r = 0,655$), надій, вміст молочного білка та густина знижуватимуться ($r = -0,655$, $r = -0,052$, $r = -0,579$).

Хронометражні спостереження за коровами різних порід показали деякі породні відмінності в їх поведінці залежно від рівня продуктивності й технології утримання. Ці особливості необхідно враховувати при формуванні груп корів [4].

Метою наших досліджень було вивчення мінливості етологічних ознак корів залежно від рівня продуктивності. Для досліджень сформовано три дослідних групи за принципом аналогів по 10 корів української чорно-рябої молочної породи різного рівня продуктивності, серед яких тварини 4 тис. кг молока, 5 тис. кг. і 6 тис. кг молока за лактацію. Дослідження проводились у СВК «Надія» с. Нова Гребля (дослід 1), ПСП «АФ Батьківщина» смт. Стрижавка Вінницького району (дослід 2) СТОВ «Промінь» с. Черепашинці Калинівського району (дослід 3) Вінницької області і на коровах третьої лактації української чорно-рябої молочної породи.

Корови утримувались за стійлово-вигульною системою на однаковому рівні, типі годівлі та структурі раціонів.

Поведінку реакцію корів вивчали за методикою візуальних спостережень за методикою М.В. Зубця (1996) [2]. Біометричну обробку отриманих результатів здійснювали методом варіаційної статистики за методикою М.О. Плохинського (1969) [5].

Середньодобовий надій корів першої дослідної групи становив 13,9 кг, другої – 17,9 кг, третьої – 20,7 кг молока. Установлено, що етологічні ознаки та показники молочної продуктивності корів, характеризуються середнім і високим ступенем фенотипової мінливості.

Дослідження установлено, що корови першої дослідної групи лежали на 25,3% менше, порівняно з коровами другої, і на 28,0% – третьої. Аналізуючи тривалість споживання корму, корови першої групи витрачали на 13,9% ($P < 0,01$) менше часу,

порівняно з тваринами другої групи, і на 29,2% ($P < 0,001$) – третьої групи.

Аналізуючи співвідношення витраченого часу на окремі елементи поведінки корів встановлено, що етологічні показники змінюються залежно від рівня молочної продуктивності. Корови з низьким рівнем продуктивності (4 тис. кг) найбільше часу (35,7% загального часу) витрачали на положення лежачи. Тварини з вищим рівнем продуктивності (5 і 6 тис. кг) найбільше витрачали часу на споживання кормів, були більш активніші. Тому важливо оцінити силу і напрямок зв'язку етологічних показників з показниками молочної продуктивності корів.

Установлено, що надій корів за лактацію позитивно і вірогідно ($< 0,01$ – $< 0,001$) корелює з тривалістю поїдання кормів, незалежно від рівня продуктивності. Для такого зв'язку характерна позитивна середнього і сильного ступеня корелятивна залежність. Між показником середньодобового надоя корів і тривалості споживання кормів встановлено позитивний, сильний і вірогідний зв'язок у всіх групах тварин незалежно від рівня продуктивності ($r = 0,8$ при $< 0,01$; $r = 0,83$ при $< 0,001$; $r = 0,86$ при $< 0,001$).

Наявність вірогідних кореляційних зв'язків між такими показниками молочної продуктивності корів, як надій за лактацію, середньодобовий надій і вміст жиру в молоці, та тривалості поїдання кормів свідчать, що чим більше тварини витрачають часу на поїдання кормів, вищою буде їх продуктивність. Установлене закономірне явище може проявлятися у вибірковій та генеральній сукупності, а також надає можливість застосування даних знань при комплектуванні груп.

Список використаних джерел

1. Лухтай А.М. Поведінка корів української червоно-рябої молочної породи у різних за розміром технологічних групах за умови споживання кормів у зафіксованому положенні. *Науковий вісник ЛНУВМБТ імені С.З. Гжицького*. 2010. Том 12. № 2(44). Частина 4. С.228-231.
2. Зубец М.В., Токарев Н.Ф., Винничук Д.Т. *Этология крупного рогатого скота*. Київ : Аграрна наука, 1996. 213 с.
3. Гайденок О., Євтушенко С. Етологічні особливості формування продуктивності тварин. *Агробізнес сьогодні*. 2017. Серпед, 15 лютого. URL: <http://agro-business.com.ua/agro/suchasne-tvarynnystvo/item/8137-etolohichni-osoblyvosti-formuvannia-produktyvnosti-tvaryn.html>.
4. Ткач Є.Ф. Господарські та біологічні особливості високопродуктивних корів: автореф. на здобуття наук. ступеня канд. с.-г. наук: спец. 06.02.01 - розведення та селекція тварин. с. Чубинське Київської області, 2011. 20 с.
5. Плохинський Н.А. *Руководство по биометрии для зоотехников*. Москва : Колос, 1969. 256 с.

